

XVIa. Herbergier **Cornelius Wilhelmus van Haaff** (1792-1842)

Cornelis is de zoon (het derde kind) van de hierboven beschreven Hendrikus Wilhelmus **XVa**.

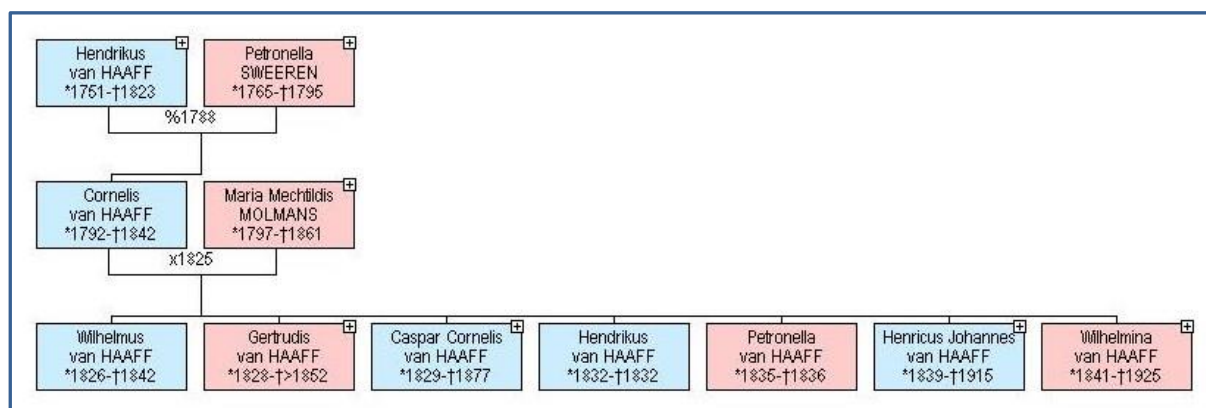
Hij wordt RK gedoopt te Boxmeer op donderdag 26 juli 1792. Doopheffers waren Joannes van Bree en Wilhelmus Manders, meter was Wilhelmina Sweeren. Voor Cornelis worden

26. naitit 4 baptizatus est Cornelius Wilhelmus, filius Wilhelmi van haaff et Petronella Sweeren, conjugum. Sufageparent joel van Bree nomine Wilhelmi Manders et Wilhelmina Sweeren.

verschillende beroepen genoemd; bouwman, herbergier, logementhouder, bakker en particulier. Voor bouwman moet denk ik agrariër of boer worden gelezen en particulier wil zoveel zeggen als rentenier, niet meer actief deel uit makend van de werkende klasse.

Opnieuw is hij de enige zoon in deze generatie die de stamboom continueert. Hij overlijdt, 49 jaar oud te Boxmeer op zondag 15 mei 1842.

Hij trouwde te Boxmeer op dinsdag 8 nov. 1825 voor de wet met **Maria Mechtildis MOLMANS** waarbij Carel Muller, H.C. Gobel, P. van den Bergh en W. van den Berg als

getuigen optreden.

Het RK kerkelijk huwelijk wordt dezelfde dag te Boxmeer voltrokken. Maria Mechtildis is de dochter van Hendrik Molmans (herbergier/logementhouder) en Anna Gertrudis Clabbers. Zij werd gedoopt te Boxmeer op woensdag 5 juli 1797 en ze overleed 63 jaar oud te Arnhem op vrijdag 18 jan. 1861 waar ze werd begraven op 21 jan. 1861.

Maria Mechtildis was voor zij met Cornelis trouwde eerder getrouwd. Een jaar eerder huwde ze op 3 mei 1824 te Boxmeer met **Theodorus BOUWMANS**, zoon van Theodorus Bouwmans sr. en Hendrina Martens.

1825 op 26 maart: Op verzoek van Cornelis van Haaff, particulier te Boxmeer, ten huize van Arnold Bos, landbouwer te Boxmeer, wordt openbaar verkocht hooi, stro en aardappelen, voor een totaalbedrag van f 41,65.

In 1832 bezit de wed. Anna Gertrudis Clabbers (schoonmoeder van Cornelis) drie stukken grond ten zuiden van de Hoolsteeg. (sectie B 355, 358 en 359)

Op 4 febr. 1796 verkochten Mattis Heimerel en zijn vrouw Joanna Hermans aan Hendrik Molmans en zijn vrouw Gertruij Klabbers een perceel bouwland gelegen aan de Sambeekseweg, groot ca. 1 morgen en 17 roeden en Anthoon Nabbe en Reinier Geurts verkochten namens de erfgenamen van wijlen Jan Coenen en Mechel Croefs aan Henr. Molmans en zijn vrouw ca. 1 morgen en 46 roeden bouwland gelegen in de Althof.

Hoek Keistraat-Schipperstraat

De eerste echtgenoot van Maria Mechtildis, Theodorus Bouwmans overleed binnen een jaar na hun trouwen. Hij werd 50 jaar. Hij was op zijn beurt eerder getrouwd geweest met Wilhelmina Kusters en was eigenaar van het huis sectie B 685 op de hoek van de Keistraat (Steenstraat) en de Schippersstraat. Dus dit pand komt via de erfenis van Maria Mechtildis in bezit van de familie. In 1853 zien we dat dit kavel met huis verkocht wordt door Martinus Cruisen, maar dat het nog steeds bewoond is door Maria Mechtildis, de wed. van Cornelis (maar dus ook de wed. van Theodorus Bouwmans).

Opmerkelijk is ook dat er wederom getrouwd wordt met een Molmans-dame. Was het eerst grootvader Jacobus die met Anna Mathea Molmans trouwde (haar vader heette ook Hendricus en was ook herbergier), nu zien we dat de kleinzoon opnieuw met een Molmans trouwt. Ook haar vader heet Hendrik en is eveneens herbergier/logementhouder van het *Hof van Boxmeer*. Maria Mechtildis komt dus ook uit logementsferen en zal daar als kind al vroeg mee te maken hebben gehad. Ook zien we hoe klein de sociaal-maatschappelijke kring is waarbinnen de families zich bewegen. Al eerder gaven we aan dat bij voortduring binnen de eigen sociale klasse werd getrouwd waarmee tevens het vakmanschap van waard, herbergier of logementhouder werd gecontinueerd.

Uit dit huwelijk spruiten 7 kinderen voort:

1. **Wilhelmus Hendrikus van Haaff** wordt RK gedoopt te Boxmeer op vrijdag 27 okt. 1826 (Doopteuffers: Hendrik Clabbers en Peter Jansen), overleden te Arnhem op woensdag 16 nov. 1842. Deze jongen overleed op z'n 16e jaar!

1826 Den acht en twintigsten der maand october, te tien ure des voormiddags, compareerde voor ons Burgemeester, Beambte van den Burgerlijken stand der gemeente Boxmeer, provincie Noord-Brabant, Cornelis Wilhelmus van Haaff, oud drie en dertig jaren, van beroep logementhouder, wonende te Boxmeer, welke ons vertoond heeft een kind van het mannelijk geslacht, geboren den zeven en twintigsten dezer te elf ure des avonds, van comparant voornoemd en van Mechtildis Maria Molmans zijne huisvrouw, oud acht en twintig jaren, zonder beroep, mede wonende te Boxmeer en aan hetwelk hij verklaard heeft te geven de voornamen van Wilhelmus Hendrikus; welke verklaring en presentatie is geschied in bijwezen van Hendrik Clabbers, oud zeven en dertig jaren van beroep smid en van Peter Jansen oud vier en dertig jaren van beroep koperslager, beide alhier woonachtig.

1842 Op heden compareerde voor ons Theodorus Coenradus Casparus Veeren, wethouder der stad Arnhem, provincie Gelderland, ambtenaar van den burgerlijken stand, Martin Werson, oud twee en vijftig jaren, stucadoor en Pieter Antonius Spaan oud negen en twintig jaren, koffiehuisshouder beide wonende in de Paauwstraat, welke ons hebben verklaard dat Wilhelmus Hendrikus van Haaff, zoon van wijlen Cornelis Wilhelmus van Haaff en van Maria Megtilda Molmans, zonder beroep, wonende te Boxmeer, geboren aldaar, den zestienden dezer des avonds ten acht ure, ten huize van de eerste comparant in den ouderdom van zestien jaren is overleden.

Van herbergier naar stucadoor.

De aangever van dit overlijden, Martin Werson is de hieronder genoemde latere echtgenoot van de zus van Wilhelmus Hendrikus; Gertrudis Petronella. Hij is stucadoor

en woont in de Pauwstraat te Arnhem. Hij is naar mijn idee verantwoordelijk voor de beroepswijziging van een aantal van Haaff's die zich tot stukadoor laten omscholen. Wellicht valt er in de eerste helft van de 19^e eeuw een betere boterham te verdienen in dit vak.

Kennelijk verblijft haar broer Wilhelmus Hendrikus bij Werson thuis in Arnhem waar hij komt te overlijden. Je vraagt je af welk drama zich hier weer heeft afgespeeld. Misschien een ongeval? Of was het broertje van Gertrudis Petronella het slachtoffer van ziekte of een epidemie?

2. **Gertrudis Petronella van Haaff**, wordt RK gedoopt te Boxmeer op woensdag 16 jan. 1828. Zij overlijdt (minstens 23 jaar oud) te Rotterdam na 1869. Op de geboorteakte staat dat haar vader C.W. logementhouder is. De twee getuigen die bij de aangifte aanwezig zijn, t.w. Hendrikus Zwarts; brouwer en Matthijs Derks; tapper komen dus uit dezelfde kringen. Zij trouwt 30 apr. 1852 te Boxmeer met **Gerardus Martinus WERSON**, zoon van Gerardus Martinus Werson (1792-1843) (stucadoor) en Joanna van der Porten (wasvrouw), RK gedoopt te Utrecht op vrijdag 2 aug. 1822, stucadoor, ovl. (65 jaar oud) te Rotterdam op donderdag 14 juni 1888. Geertruida verlaat volgens het bevolkingsregister op 30 april 1852 Boxmeer en vertrekt naar Utrecht. Werson is afkomstig uit deze stad. In 1843 overleed haar oudste broer in Arnhem bij deze Martin Werson. Zij is dan nog niet getrouwd met Werson, maar leert hem mogelijk wel kennen door het noodlottig overlijden van haar broer. Haar eerste twee kinderen worden in Arnhem geboren. De andere 5 in Rotterdam.

Geboorteacte van Gertrudis:

In het Jaar een duizend acht honderd acht-en-twintig, den zeventienden der maand *Januarij*, te negen ure des voormiddags, compareerde voor ons Burgemeester, Beambte van den Burgerlijken stand der gemeente *Boxmeer* provincie Noord-Brabant, *Cornelis Wilhelmus van Haaff*, oud vier en dertig jaren, van beroep *Logementhouder* wonende te *Boxmeer* welke ons heeft vertoond een kind van het vrouwelijk geslacht, geboren den zestienden deser maande te zeven ure des 's morgens van comparant voornoemd

en van *Maria Mechtildis Molmans* zijne huisvrouw, oud dertig jaren, zonder beroep mede wonende te *Boxmeer* en aan hetwelk hij verklaard heeft te geven de voorna men van *Gertrudis Petronella*; welke verklaring en presentatie zijn geschiedt in bijwezen van *Hendrikus Zwarts*, oud twee en dertig jaren, van beroep *brouwer* en van *Matthijs Derks* oud vijf en dertig jaren, van beroep *tapper* beide alhier woonachtig.

Nadat aan de comparanten van deze akte voorlezing is gedaan, hebben dezelve met ons getekend.

C.W. van Haaff De Burgemeester, Beambte van den Burgerlijken Stand,
H. Zwarts
M. Derks *S. Werson*

Op 17 januari 1828 te negen uur des voormiddags, compareerde voor ons ambtenaar van de burgerlijke stand der gemeente Boxmeer, Cornelis Wilhelmus van Haaff, oud 34 jaren, wonende te Boxmeer, welke ons heeft vertoond een kind van het vrouwelijk geslacht, geboren de 16e januari te zeven ure des 's morgens van comparant voornoemd en van Maria Mechtildis Molmans zijne huisvrouw, oud 30 jaar, zonder beroep en wonende te Boxmeer en aan hetwelk hij heeft verklaard te geven de voornamen Gertrudis Petronella; welke verklaring en presentatie zijn geschiedt in bijwezen van Hendrikus Zwarts, oud twee en dertig jaren, van beroep brouwer en van

Matthijs Derks oud vijf en dertig jaren van beroep tapper beiden alhier woonachtig.

Uit het huwelijk met Martinus Werson worden 7 kinderen geboren:

1. **Maria Mechtilda Reinera** Werson, geb. en RK ged. te Arnhem in 1853, ovl. (ongeveer 2 jaar oud) te Arnhem op woensdag 17 okt. 1855, begr. te Arnhem op zondag 21 okt. 1855.
2. **Gerardus Casper Antonius** Werson, geb. en RK ged. te Arnhem op dinsdag 6 mrt. 1855, stucadoorsknecht, ovl. (67 jaar oud) te Rotterdam op vrijdag 17 nov. 1922, begr. te Rotterdam op dinsdag 21 nov. 1922, trouwt te Rotterdam op woensdag 9 okt. 1878 met **Agnes STOFFELS**, ged. RK te Rotterdam op maandag 20 mrt. 1854.
3. **Antoinetta Hendrika Maria** Werson, geb. en RK ged. te Rotterdam op woensdag 26 aug. 1857.
4. **Wilhelmina Johanna Maria** Werson, geb. en RK ged. te Rotterdam op donderdag 10 nov. 1859 om 21.00 uur, ovl. (79 jaar oud) te Rotterdam op woensdag 1 feb. 1939, begr. te Rotterdam op maandag 6 feb. 1939, tr. te Rotterdam op woensdag 25 mei 1887 met **Hendricus Arnoldus Antonius DAMEN** ged. RK te Zwijndrecht op maandag 11 mei 1863, ovl. (87 jaar oud) te Rotterdam op maandag 11 dec. 1950, begr. te Rotterdam op vrijdag 15 dec. 1950.
5. **Allegonda Hendrika Maria** Werson, geb. en RK ged. te Rotterdam op woensdag 11 juni 1862 om 14.00 uur, trouwt te Rotterdam op woensdag 28 mei 1884 met **Johannes George BOHL**, geb. en RK ged. te Zierikzee op maandag 5 juni 1854, brievenbesteller en zoon van Joannes George Bohl en Johanna Thans.
6. **Anna Maria Hendrika** Werson, geb. en RK ged. te Rotterdam op zaterdag 5 aug. 1865 om 13.00 uur, trouwt te Rotterdam op woensdag 17 juli 1895, met **Adrianus VERSTRAETEN**, geb. te Hilligersberg 30 jan. 1871, ged. RK te Hilligersberg op 30 jan. 1871, huisschilder. Zoon van Pierre Verstraeten en Boukje Houtman.
7. **Reinier Willem** Werson, geb. en RK ged. te Rotterdam op donderdag 13 mei 1869, stucadoor, overleden (92 jaar oud) te Rotterdam op woensdag 4 apr. 1962, begr. te Rotterdam op maandag 9 apr. 1962, trouwt (1^e huw.) te Rotterdam op woensdag 13 mei 1896, met **Willemina Maria BOUWMAN**, geb. en RK ged. te Weesp op zondag 12 jan 1868, huisvrouw, ovl. (28 jaar oud) te Rotterdam op woensdag 4 nov. 1896 en begr. te Rotterdam op maandag 9 nov. 1896, trouwt voor de tweede keer te Rotterdam op woensdag 31 okt. 1906, met **Wilhelmina Maartje WEEBER** geb. en RK ged. te Rotterdam op woensdag 20 mrt. 1867, huisvrouw, ovl. (83 jaar oud) te Rotterdam op zondag 10 dec. 1950 en begr. te Rotterdam op donderdag 14 dec. 1950.

Op 15 mei 1842 overlijdt haar vader Cornelis Wilhelmus te Boxmeer 's avonds om zeven uur, *zijnde de overledene van beroep particulier.*

Verhuizing van Boxmeer naar Arnhem.

Volgens het bevolkingsregister van Boxmeer vertrekt haar broer Caspar op 30 dec. 1851 als timmermansleerling naar Arnhem. Maar in 1842, negen jaar eerder, was haar oudste broer al naar Arnhem vertrokken. Hij overleed hier echter veel te jong (16 jaar) in het huis van Martinus Werson, die ook aangifte doet van dit overlijden.

In 1852 zien we dezelfde Martinus Werson trouwen met Gertudis Petronella en het echtpaar Werson-van Haaff woont vanaf april 1852 in Arnhem. Martinus werkte daar als meester-stukadoor.

Tussen 1855 en 1857 verhuizen ze echter naar Rotterdam. De eerste twee kinderen worden nog in Arnhem geboren, maar de andere 5 in Rotterdam. Net op het moment dat haar moeder (samen met haar broer en zus) zich op 20 nov. 1857 in Arnhem gaan

vestigen en in Boxmeer worden uitgeschreven, verhuist Getrudis Petronella met haar echtgenoot naar Rotterdam.

Nog eens in Rotterdam kijken hoe het verder gaat met dit echtpaar want Martinus overlijdt daar in 1888 en alle kinderen lijken zich daar ook te vestigen.

Wat de reden is dat alle pijlen ineens op Arnhem en later Rotterdam gericht zijn heeft ontegenzeggelijk te maken met de economische ontwikkelingen van Nederland. Het ziet ernaar uit dat er in het brouwers- en kasteleins vak minder emplooi is en dat uitgeweken moet worden naar andere plaatsen en beroepen. Vanaf hier komen er stukadoors in de familie en Martinus Werson lijkt degene te zijn die de verschillende familieleden overhaalt om in het stukadoorsvak te stappen.

Na eeuwen op allerlei manieren het herbergiers- en brouwersvak uitgeoefend te hebben, wordt dit beroep rond deze tijd losgelaten. Er wordt dan naar een andere manier gezocht om aan een belegde boterham te komen. Tevens is de grootste kans op een goed betaalde baan in en rondom de grote steden waar de (sociale) woningbouw een steeds belangrijker plaats inneemt.

Op 30 apr. 1852 zijn voor de ambtenaar van de burgerlijke stand der gemeente Boxmeer verschenen: Gerardus Martinus Werson, oud 29 jaren, stucadoor, geboren te Utrecht op 2 augustus 1822 en wonende te Arnhem, meerderjarige zoon van wijlen Gerardus Martinus Werson (overl. Utrecht 24 febr. 1843) en van Joanna van der Porten, zonder beroep, wonende te Utrecht, ter eenre en Gertrudis Petronella van Haaff, oud 24 jaren, zonder beroep, geboren en wonende te Boxmeer, meerderjarige dochter van wijlen Cornelis Wilhelmus van Haaff en van Maria Mechtildis Molmans, zonder beroep, wonende te Boxmeer, ter andere zijde, welke ons verzocht hebben, tot het voltrekken van hunlieder voorgenomen huwelijk over te gaan, waarvan de afkondigingen in deze gemeente, overeenkomstig de wet, zonder enige verhindering zijn geschied, t.w. op 11 en 18 april van dit jaar.

En hebben zij tot dat einde aan ons overlegd:

1. De geboorteakte van de bruidegom (2 aug. 1822),
2. De overlijdensakte van de vader des bruidegoms (24 febr. 1843),
3. Het certificaat van voldoening aan de Nationale Militie door de bruidegom waaruit blijkt dat hij uit hoofde van gebreken finaal is vrijgesteld. Zijn signalement: aangezicht: ovaal, voorhoofd: rond, ogen: blaauw, neus: dik, mond: gewoon, kin: rond, haar en wenkbrauwen: bruin.
4. De geboorteakte der bruid,
5. De overlijdensakte van de vader des bruids (15 mei 1842),
6. Het bewijs dat de huwelijksafkondigingen te Arnhem zonder stuiting zijn afgelopen.

De moeder van de bruidegom en die der bruid alhier tegenwoordig, verklaren hunne toestemming tot dit huwelijk te verlenen.

Getuigen waren: Johannes Peters, brievenbesteller oud 45 jaren, Joseph van Cuijck, bakker oud 35 jaren, Antoon van Cuijck, horlogiemaker oud 29 jaren en Hendrik Jansen, oud 23 jaren zonder beroep, allen wonende te Boxmeer zijnde geen nabestaanden des partijen echtgenoten.

En is hiervan door ons opgemaakt deze akte, welke na voorlezing, door ons, den bruidegom, de bruid, de moeder des bruidegoms, die der bruid en de vier getuigen is ondertekend.

In een kleine advertentie in de Prov. Gelderse en Nijmeegse Courant van 28 maart 1855 staat het volgende:

De ondergeteekenden **VERLANGEN** ten spoedigste 10 a 12 **STUKADOORS**.
Arnhem, 24 maart 1855. Wed. M. Werson & C. van Haaff .

Hieruit kunnen we afleiden dat Martinus Werson, haar echtgenoot is overleden en broer en zus kennelijk gezamenlijk het stucadoorsbedrijf voortzetten. Er lijkt in elk geval een flinke klus aangenomen te zijn waarvoor een groot arsenaal aan stucadoors nodig is.

Haar moeder Maria Mechtildis Molmans overlijdt op 18 jan. 1861 te Arnhem op 63-jarige leeftijd.

Zie ook de biografie van haar broer Cornelis Wilhelmus in verband met verkoop van het familie-eigendom aan huizen en landerijen. Ook daar zijn Gertrudis en haar echtgenoot Gerardus Martinus Werson (met zijn vader) steeds bij betrokken.

3. **Caspar Cornelis Wilhelmus van Haaff**, de tweede zoon wordt RK ged. te Boxmeer op donderdag 31 dec. 1829. Hij overlijdt (47 jaar oud) te Arnhem op donderdag 18 jan. 1877 en wordt te Arnhem begraven op maandag 22 jan. 1877, [volgt XVIa](#).
4. **Hendrikus Theodorus van Haaff**, RK ged. te Boxmeer op vrijdag 2 mrt. 1832, ovl. (30 dagen oud) te Boxmeer op zondag 1 apr. 1832, begr. te Boxmeer op woensdag 4 apr. 1832.
5. **Petronella Wilhelmina van Haaff**, RK ged. te Boxmeer op maandag 23 nov. 1835, ovl. (9 maanden oud) te Boxmeer op woensdag 21 sept. 1836, begr. te Boxmeer op zaterdag 24 sept. 1836.
6. **Henricus Johannes van Haaff**, ged. RK te Boxmeer op vrijdag 10 mei 1839. Doopheffers: A. Molmans en M. Zweeren. ovl. (76 jaar oud) te Amsterdam op zaterdag 22 mei 1915, [volgt XVIIb](#). Deze Hendricus zorgt voor de continuering van de stamboom door maar liefst tien kinderen te krijgen waarvan twee zonen de stamlijn voortzetten.
7. **Wilhelmina Theodora Maria van Haaff**, geb. en RK ged. te Boxmeer op woensdag 3 nov. 1841, ovl. (65 jaar oud) te Arnhem op zondag 10 mrt. 1907, begr. te Arnhem op donderdag 14 mrt. 1907, otr. (1^e huw.) te Culemborg. tr. in 1863 te Tiel (Echteld) met **Jan PEEK**, geb. te Utrecht 1 jan. 1840, RK., zoon van Cornelis Peek en Evertje van Woerden. Overl. na 1864. Hun zoon Hendrik Peek is geboren op maandag 13 juni 1864 in Culemborg en hij trouwde 28 december 1885 in Culemborg met Hendrika de Beus, geboren op maandag 14 nov. 1864 in Culemborg, dochter van Dirk de Beus en Maria de Jong. Hendrika de Beus is overleden op dinsdag 20 juli 1937 in Utrecht, 72 jaar oud.

Uit het bevolkingsregister van Boxmeer blijkt dat zij 20 nov. 1857 met haar moeder en haar broer Henricus naar Arnhem verhuist. Op 9 jan. 1863 -haar moeder is dan inmiddels ook overleden- vertrekt zij met haar broer Henricus vanuit Arnhem naar Tiel.

Wilhelmina Theodora Maria van HAAFF, tr. voor de tweede keer te Ubbergen op dinsdag 10 nov. 1868 met **Hermanus JANSSEN**, geb. en RK ged. te Ubbergen op zondag 24 apr. 1831, zoon van Joannes Janssen en Anna Maria van Aalst, [winkelier](#), ovl. (71 jaar oud) te Arnhem op maandag 9 febr. 1903 en begr. te Arnhem.

Uit dit huwelijk 2 dochters:

1. **Maria Mechtilda Hendrica** Janssen, geb. en RK ged. te Ubbergen?, ovl. (ongeveer 55 jaar oud) te Arnhem op donderdag 29 jan. 1925. Oud 55 jaar, begr. te Arnhem op maandag 2 febr. 1925.
2. **Wilhelmina Megchelina Bartholomea** Janssen, geb. en ged. te Ubbergen circa 1875. Zij trouwt op 24 jan. 1906 te Arnhem met Cornelis Petrus Johannes van Hilst, boekdrukker die in 1875 is geboren te Waalwijk. Hij is zoon van gelijknamige sr. en Hendrika Berdina Kemperman. Wilhelmina ovl. (ongeveer 55

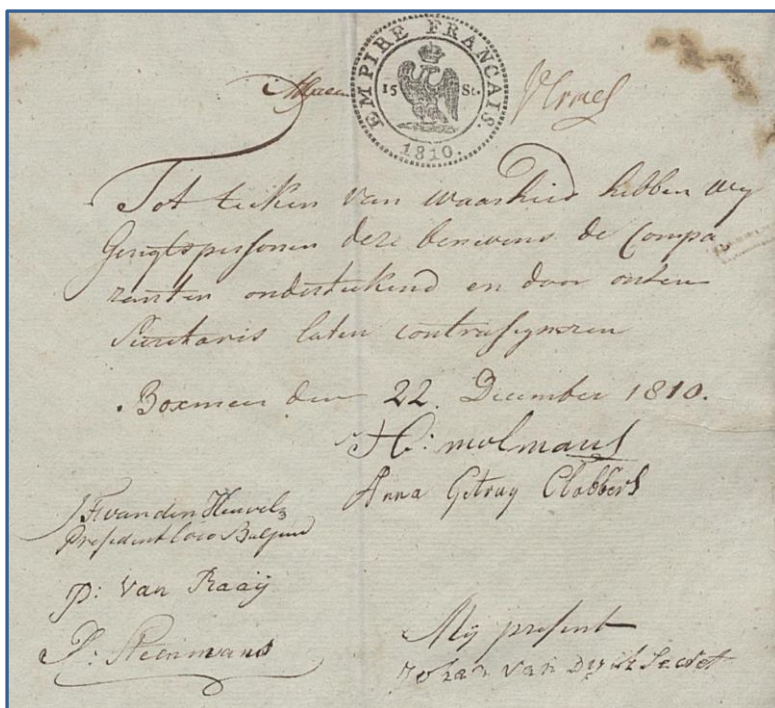
jaar oud) te Arnhem en bij overlijden was zij weduwe van Cornelis Petrus Johannes van Hilst en 55 jaar oud. Op zondag 17 aug 1930, begr. te Arnhem.

We keren weer terug naar de biografie van Cornelis Wilhelmus. Van zijn 7 kinderen overlijden er dus drie op jonge leeftijd. Twee vrij kort na hun geboorte en de oudste zoon overlijdt zoals we zagen op z'n 16e jaar in Arnhem. Twee dochters huwen en alleen Caspar Cornelis Wilhelmus en Henricus Johannes zorgen voor nageslacht, waarbij alleen de lijn van de laatste zoon doorgaat. Andermaal is dit een generatie waar slechts één zoon zorgt voor de continuering van de stamreeks. Opnieuw hangt de afstamming aan een zijden draadje, maar het komt toch weer goed!

Cornelis Wilhelmus wordt dus gedoopt op 26 juli 1792 als zoon van Wilhelmus Hendrikus van Haaff en Petronella Sweeren die in het eerste deel van dit hoofdstuk uitgebreid aan bod zijn gekomen.

1795 Op 23 mrt. -tien dagen na de geboorte van zijn jongste broer- overlijdt zijn moeder Petronella Sweeren te Boxmeer.

1798 De volgende vest dateert van 24 april 1798. *Wij F. Hoetin Agent municipaal van Boxmeer doen cond en certificeren dat voor ons gecompareerd zijn Mattis Hermerel en Joanna Hermans egtelieden om te vesten, te stedigen aan en ten behoeven van Hendrik Molmans en Gertruy Klabbers egtelieden en erfgenamen een perceel bouwland schietende van den Sambeekse weg aan den Linsenweg en enen hoek over de Linsen weg groot enen morgen, seventien roeden, sijnde hofgoed genaamt, jaarlijks beswaart met ses vetjes haever aan het hof alhier, palende noortwaarts copers erf, oostwaarts den Sambeek weg, zuidwaarts de wed. P. van den Bogaerd sijn erf verders het contingent in de gemeenslasten, de betaling moet bij de opdracht gedaan worden, waarvoor den copers ook genieten sal den pagt die vervalt in 't jaar 1798. Welk bouwland also opgedragen sijnde so hebben de transportanten als regtens, waar na wij agenten na manissen hebben gevonnist voor regt dat de transportanten van voorsz. land zullen zijn ontgoed en onterft van nu tot in eeuwigen dag en dat in tegendeel Hendrik Molmans en Gertruy Klabbers egtelieden en erfgenamen daaraan sullen zijn gegoed en geërft vast, stedig en erfelijk belovende de transportanten vrijwaringe jaar en dag in teken der waarheid hebben wij dese betekent tot Boxmeer op het raadhuis den 24^e April 1798.*

1810 Corneille van Haaff (uiteraard in het Frans!) wordt genoemd in het eerste bevolkingsregister uit 1810 als zoon van Hendricus Wilhelmus. Ook zijn zus Jacoba Joanna wordt hier met naam genoemd.

Burgerlijke stand

In het door Napoleon ingevoerde Burgerlijk Wetboek (en Burgerlijke Stand) werden zaken als bevolkingsregistratie, voogdij, echtscheiding, naamgeving, enz. met de invoering van de Code Napoléon vanaf 1 maart 1811 wettelijk geregeld. Pas vanaf die periode werd het dragen van een familienaam (=achternaam) verplicht en ook de registratie van geboorte, huwelijk, overlijden, enz. werden vanaf dat moment keurig wettelijk bijgehouden en door het Vredegerecht geregeld.

In de Zuidelijke Nederlanden en in Zeeuws-Vlaanderen was de Burgerlijke Stand al tussen 1796 en 1804 ingevoerd. In de vrije gebieden Gemert en Ravenstein werd eind 18e eeuw ook al met de Burgerlijke Stand geëxperimenteerd, maar de feitelijke invoering verschilt van plaats tot plaats.

Zo werden de eerste huwelijksaktes in Amsterdam opgemaakt op 3 maart 1811. De overlijdens- en geboorteaktes beginnen daar echter op 23 juli van datzelfde jaar. In Friesland zijn er gemeenten waarvan de registers pas in 1812 beginnen.

Napoleon voerde de Burgerlijke Stand ook in om o.a. de dienstplicht ten behoeve van zijn leger beter te kunnen afdwingen en om een efficiëntere belastingheffing in te kunnen voeren. Om dezelfde redenen werden zijn hervormingen door de overheden ook na zijn bewind gehandhaafd in de eertijds door hem bezette gebieden.

Achternaam

Bij de invoering van de Burgerlijke Stand werd iedere Nederlandse burger (in Noord en Zuid) die nog geen vaste achternaam had, met een apart decreet van Napoleon van 18 augustus 1811, verplicht er een te kiezen. Op die manier ligt de schrijfwijze van achternamen (min of meer) vast en wordt vanaf die periode vrijwel altijd correct gespeld. Ofschoon schrijffouten toch nog wel eens voorkomen, zelfs vandaag de dag nog. In de kerkboeken, waarin daarvoor de doop-, trouw- en begraafgegevens werden geregistreerd waren de schrijfvarianten van de achternaam niet van de lucht. Soms werd de naam alleen maar fonetisch weergegeven. In Brabant kwam ik bijv. van Hôff tegen. Je hoort het uitgesproken worden!

Dat sommige mensen bij wijze van protest een belachelijke naam als Naaktgeboren of Zondervan zouden hebben gekozen, is een hardnekkige mythe. Toch bleven er nog geruime tijd mensen over die geen achternaam voerden. Op 17 mei 1813 werd een nieuw decreet uitgevaardigd waarin bepaald werd dat men toch echt voor 1 januari 1814 een achternaam moest kiezen. Maar ook dat werd niet overal opgevolgd. Veel later, toen het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden alweer enige tijd een feit was, vaardigde koning Willem de Eerste op 8 november 1825 nogmaals een Koninklijk Besluit uit waarin werd bepaald dat wie nog geen (vaste) achternaam had vastgelegd, daar nog 6 maanden de tijd voor kreeg.

1814 Op 30 juli passeert een acte van niet-vereniging voor het Vredegerecht te Boxmeer. Johannes Baudoin, baron van Hugenpoth tot den Beerenklaauw, burgemeester van Boxmeer, geassisteerd door mr. M.J. de Man, advocaat te Nijmegen, eisers, en Caspar Molmans bouwman, Hendrik Molmans herbergier; weduwe Casper Molmans herbergier, allen te Boxmeer en Hendrik Wilbers bouwman te Vortum, gedaagden. Het betreft de betaling van pacht van de windmolen gelegen onder Sambeek. Partijen komen niet tot overeenstemming.

Vredegerechten

Na de aanhechting van onze gewesten bij Frankrijk in 1795 werden de eerste vrederechters in elk kanton aangesteld. Aanvankelijk hoefde de vrederechter geen jurist te zijn. Hij werd verkozen uit de notabelen door de "l'assemblée du canton". Later geschiedde de benoeming door de Keizer en nadien door de Koning. Uit recent onderzoek blijkt dat vanaf 1833 het ambt van vrederechter systematisch aan juristen werd toegewezen.

De vrederechters hadden drie belangrijke functies: een gerechtelijke, een verzoenende en een buiten-gerechtelijke functie. Hun bevoegdheden werden in de loop der jaren geregeld aangepast. De vrederechters moesten oordelen over kleine geschillen: in sommige geschillen mochten zij steeds oordelen, ongeacht het bedrag, in andere slechts wanneer een door de wetgever vastgesteld bedrag niet werd overschreden. Vrederechters moesten vooral trachten de verzoening tussen partijen te bewerkstelligen. Tot 1911 voorzag de wetgever in een verplichte voorafgaandelijke verzoeningsprocedure voor alle zaken die de vrederechter te buiten ging. De vrederechters werden bovendien met talloze administratieve taken belast. In de vakliteratuur spreekt men van de willige rechtsmacht. Vooral bekend is het optreden van de vrederechter als voorzitter van familieraden. Van elke familieraad werd proces-verbaal opgemaakt. In het kader van die taak worden ook de akten van bekendheid afgeleverd, de verklaringen voor de adoptie van kinderen ontvangen, scheidsrechters aangesteld in successiezaken, enz. Alle vrederechters waren aanvankelijk ook bevoegd in strafzaken en in die hoedanigheid waren zij politierechters. In de loop van de 19e en 20e eeuw werden afzonderlijke politierechtbanken opgericht zodat geleidelijk aan minder vrederechters de dubbele taak van vrederechter en politierechter hadden.

1817 Op 16 febr. verhuurt Hendrik Molmans, molenaar te Boxmeer, zijn rosmolen gelegen te Boxmeer aan Johannes van Sambeek, korenmolenaar te Boxmeer voor de tijd van 11 jaar! Op 22 november 1817 verklaren Hendrik Molmans en Johanna Geertruij Clabbers f 1500,-- schuldig te zijn aan R. Haerkens te Gelder. Als borg stellen zij een weide te Sambeek.

1818 Cornelius van Haaff is in 1818 getuige bij het huwelijk van Henricus Clabbers en Lamberdina Maria Bodenstaff. Henricus is waarschijnlijk een aangetrouwde oom, een broer van zijn schoonmoeder

1820 Op 11 nov. verklaart Cornelis van Haaf, 28 jaar, particulier, met enkele anderen dat de moeder van Theodorus Hulsman (toekomstige bruidegom); Cornelia Schenck is en niet Cornelia Holt zoals foutief in haar overlijdensacte is vermeld.

1822 Cornelius is in 1822 wederom getuige, nu bij het huwelijk van Petrus Schoofs en Jacoba van der Ligten en hetzelfde jaar maken Hendrikus Wilhelmus en Cornelis Wilhelmus van Haaff, (vader en zoon) bierbrouwers te Boxmeer op 17 mei 1822 deel uit van de familieraad als naburen bij de benoeming van een voogd en een toezienend voogd.

Familieraad

Rond 1811 werd een begin gemaakt met het instellen van familieraden. De op Corsica geboren Napoleon gaf de familieraad groot gezag over familieleden. In het zuiden van Nederland was dit al aan het eind van de 18e eeuw geregeld en liep men wat voor op de komende wettelijke regelingen.

Meestal bestond zo'n raad uit 6 mannen uit de familie of uit de directe vrienden- of kennissenkring, die met elkaar overlegden over familiezaken waarbij de voogdij over kinderen een belangrijke rol speelde. Vrouwen speelden daarbij nog geen rol ook al betrof het hun eigen kinderen. Zelfs na het overlijden van één der ouders werd soms al een familieraad bij elkaar geroepen om een voogd en een toezienend voogd aan te wijzen. In het archief van het Vredesgerecht van Boxmeer, komen we een aantal voorbeelden tegen van familieraden waarin onze Cornelis zitting had. Soms door een directe relatie met de betreffende kinderen, in andere gevallen als *openbaar figuur* die een herberg runde of als buur of vriend van de betrokken (overleden) ouders.

1823 In een transport van 28 jan. verkopen Henricus Molmans, molenaar te Boxmeer en zijn vrouw Anna Gertrudis Clabbers, voor f 125,- aan Joannes Bouwmans, landbouwer te Boxmeer, een perceel bouwland aan de Sambeekse weg.

1823 (28 apr.) Cornelis Willem van Haaff maakt als bekende deel uit van de familieraad bij de benoeming tot toezienend voogd over de vijf kinderen van Hendrik Rutten en Anna Maria Geurts.

Peter Peters, particulier uit Sambeek, heeft op 1 mei laten dagvaarden Hendrik Molmans, herbergier te Boxmeer, teneinde zich te verenigen met Hendrik en diens vrouw Geertruij Klabbers omtrent een grutmolen of rosmolen en het mogen breken van koorn. Partijen zijn niet verenigd!

Op 20 okt. overlijdt te Boxmeer op 68-jarige leeftijd Wilhelmus Hendrikus; de vader van C.W. om elf uur 's avonds. Als beroep staat bouwman vermeld.

1824 Op 11 mrt. maken Cornelis Willem van Haaff, koopman en Martinus Cruijzen uit Boxmeer als bekenden deel uit van de familieraad die de benoeming tot toezienend voogd regelt over de drie minderjarige kinderen van Peter Zwarts en Catharina Kersten.

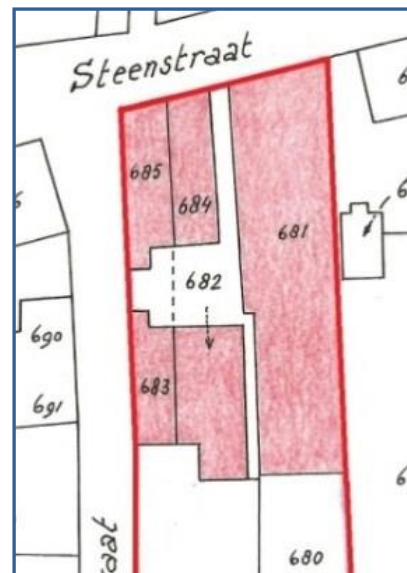
Op 7 mei 1824 vindt te Sambeek het volgende transport plaats: Hermanus Zweeren, particulier te Vierlingsbeek; Wilhelmina Zweeren particuliere; Cornelis van Haaff particulier; Martinus Cruijzen bouwman gehuwd met Jacoba van Haaff, allen te Boxmeer, verkopen voor f 270,- aan Theodorus Johannes Hermans koperslager en diens vrouw Maria Zweeren te Boxmeer; $\frac{3}{4}$ deel in een perceel bouwland aan de Molenweg en op den Uring te Sambeek en een weiland te Boxmeer. Kopers bezitten reeds $\frac{1}{4}$ van deze percelen.

1825 Tussen 1825 en 1831 wordt de waarde van de huizen in Boxmeer getaxeerd. Er worden 11 huizen geschat in de tiende categorie (huurwaarde f 45,-). Onder kadastrale sectie B 685 is het eigendom van Cornelis van Haaff aangegeven. Alleen het huis op de hoek van de Steenstraat en de Schippersstraat (zie fig.) is van alle eigendommen overgebleven.

Op 17 febr. 1825; Johannes Gerardus Hermans, procureur te Boxmeer namens de erfgenamen van Peter Antoon Jurgens; Cornelis Leonardus Jurgens, kleermaker te Boxmeer, Johannes van Boekeld, bouwman te Sambeek namens de erfgenamen van Christiaan Simons, eisers en Cornelis van Haaff, particulier en Martinus Cruijzen, tapper en logementhouder gehuwd met Jacoba van Haaff te Boxmeer, gedaagden. Partijen zijn niet verenigd.

1825 Openbare verkoop d.d. 26 maart. Voor notaris Gijsbert Joseph van Crimpen op verzoek van Cornelis van Haaff, particulier te Boxmeer, wordt ten huize van Arnold Bos, landbouwer te Boxmeer openbaar verkocht hooi, stro en aardappelen.

Op 1 juni verklaren Cornelis Willem van Haaff, bouwman; Martinus Cruijzen, herbergier en nog een aantal getuigen dat i.v.m. het toekomstige huwelijk van Frederik August Bell, hij in 1796 in de stad Dresden is geboren en daar niet in het register is ingeschreven. Verder verklaren ze dat de moeder van Bell reeds geruime tijd in Boxmeer woont (*en ze vriendschappelijke omgang hebben*).

Inventaris.

In een inventarisatie van 29 oktober vinden we een aanwijzing aangaande de woonplaats van Maria Mechtildis die dan net weduwe is geworden. Acte passeerde voor notaris Gijsbert Joseph van Crimpen op verzoek van Mechtilda Molmans, particuliere te Boxmeer aan de Steenstraat, weduwe van Theodorus Bouwmans, in leven verwer en op 7 januari j.l. overleden, als moeder en voogd over haar minderjarige zoon Theodorus Henricus Bouwmans met Gerardus Gerrits, particulier te Cuijk, als toezienend voogd, wordt een inventaris opgemaakt. De activa bedragen fl.1600,74 en de passiva fl.150,-. Deze inventaris evenals de hieronder genoemde huwelijkse voorwaarden zijn interessant om nog eens op te zoeken en nader te bestuderen.

Voor notaris Gijsbert Joseph van Crimpen worden huwelijkse voorwaarden beschreven tussen Cornelis van Haaff particulier te Boxmeer ter eenre zijde en Mechtildis Molmans, particuliere te Boxmeer, weduwe van Theodorus Bouwmans ter andere zijde. (29 okt. 1825 Index notarieel protocol Cuijk, 7127.37)

Op 8 nov. 1825 huwt Cornelis Wilhelmus van Haaff met Maria Mechtildis Molmans (dochter van Hendrik Molmans, tapper en van Anna Gertudis Klabbers, beiden wonende te Boxmeer en bij het huwelijk aanwezig.

Als bijlagen bij deze huwelijksakte vinden we de volgende bescheiden:

1. Geboorte-akte van Cornelis Wilhelmus,
2. Geboorte-akte van Maria Mechtildis,
3. Akte van afkondiging van trouwbelofte met afkondigingen van 23 en 30 okt. 1825,
4. Akte van overlijden van Theodorus Bouwmans, eerste echtgenoot der bruid. (Dit huwelijk werd op 3 mei 1824 te Boxmeer gesloten).
5. Akte van overlijden van Petronella Johanna Sweeren, moeder van de bruidegom
6. Akte van overlijden van Hendrikus Wilhelmus van Haaff, vader van de bruidegom, *hebbende de bruidegom en de vier genoemde getuigen aan ons onder ede verklaard, dat de laatste woonplaats of die van het overlijden van de grootouders van de bruidegom onbekend is.*

Op 20 apr. 1826 vindt de benoeming tot toeziend voogd plaats over de 5 minderjarige kinderen van Abraham Johannes Severijn en Elisabeth Johanna Horn te Boxmeer.

De familieraad bestaat uit: Cornelis Wilhelmus van Haaff, herbergier, toeziend voogd; Caspar Hendrik Molmans, brouwer; Martinus Cruijssen, herbergier; Wilhelmus Arnoldus van den Berg, schoenmaker; Peter van den Berg, schoenmaker en Hendrik Clabbers, hoefsmid, allen naburen en vrienden te Boxmeer.

Verzoek tot verkoop d.d. 22 maart 1826. De kinderen van Hendricus Molmans doen een verzoek tot openbare verkoping van roerende goederen zoals huisraad, gereedschap en planken. Deze verkoop levert in totaal f 192,-- op.

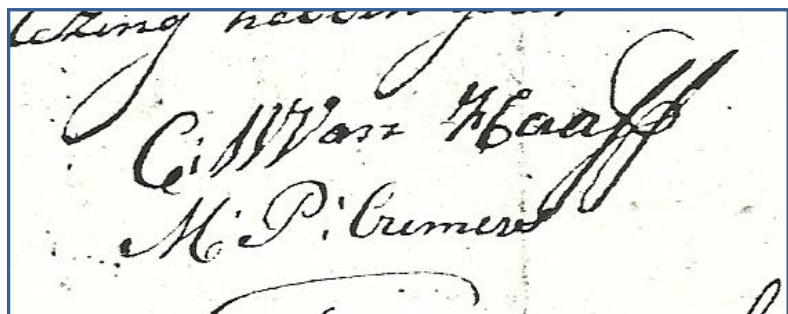
Eedsprestatie successie van 24 sept. 1827.

Cornelis Wilhelmus van Haaff, logementhouder, als vader en voogd over zijn zoon Wilhelmus en Maria Mechtildis Molmans, echtgenote van eerstgenoemde, beiden wonende te Boxmeer, zijn erfgenamen van Henricus Bouwmans, overleden te Boxmeer op 29 januari 1827. Maria Mechtildis was eerder gehuwd met Theodorus Bouwmans, waarschijnlijk betreft het hier een broer van deze Henricus.

1827 Acte d.d. 12 dec. gepasseerd voor notaris Gijsbert Joseph van Crimpen in het openbaar verkocht op verzoek van Cornelis van Haaff, herbergier te Boxmeer, huisraad, hout, stenen en vensters voor f 29,15.

1828 Namens een groot aantal personen (veel Molmansen) waaronder ook *Maria Mechelina Molmans gehuwd met Cornelis van Haaff, herbergier te Boxmeer*, wordt een weikamp aan de Gruskes en een weikamp aan de Veerstraat te Boxmeer verkocht. (24 sept. 1828)

1829. Openbare verkoop voor notaris Gijsbert Joseph van Crimpen en op verzoek van Jacob Minkenhof, koopman te Amsterdam, ten huize van Cornelis van Haaff, herbergier te Boxmeer, openbaar te verkopen een partij zeer diverse goederen. De twee erop volgende dagen idem. (27, 28

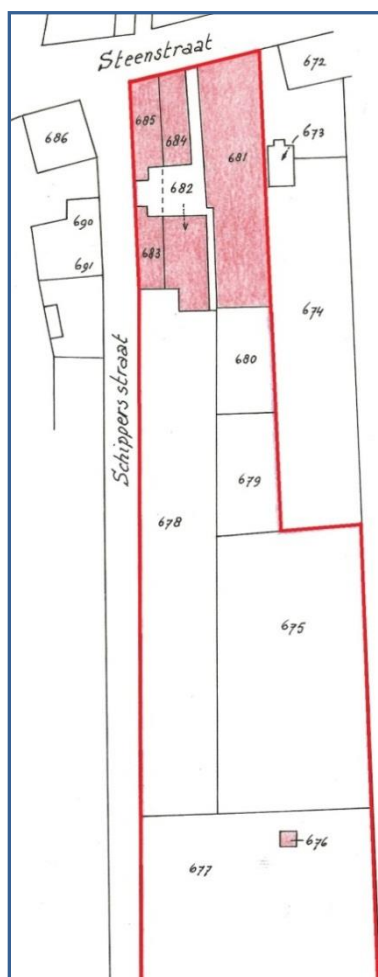
A handwritten document snippet showing the signatures of C. W. van Haaff and M. P. Crimpen. The text is written in cursive and includes the words 'C. W. van Haaff' and 'M. P. Crimpen'.

en 29 jan.)

Ten overstaan van notaris A.G. Rink te Vierlingsbeek is gecompareerd Cornelis Wilhelmus van Haaff, landbouwer te Boxmeer, welke bekende schuldig te zijn aan de Weleerwaarde Heer Mels Peter Cremers; pastoor te Overloon een som van 1000 gulden tegen vijf gelijke guldens pro cento, voor het eerst op 25 juli 1830.

Debiteur van Haaff verklaart hieraan te verbinden, zijn persoon hebbende en verkrijgende goederen en tot een speciaal onderpand te stellen een stuk weiland in de gemeente Sambeek gelegen, ongeveer een en een halven bunder, palende ten zuiden Steven Stevens en ten noorden Godefridus Jansen. Verklarende de comparant debiteur, dat hem deze weijkamp in eigendom toebehoort en vrij van hypotheken is, op straf bij het stillionaat bepaald, welke wet hem door mij notaris is verklaard en die hij dientengevolge declareert wel te kennen. Geregistreerd te Boxmeer den 8e juli 1829,.

1830 Op 25 juni verklaart Cornelis Wilhelmus van Haaff; landbouwer, ten overstaan van notaris A.G. Rink te Boxmeer opnieuw schuldig te wezen aan de Weleerwaarde Heer Melchior Peter Cremers, pastoor te Overloon een som van twee honderd en vijftig Ned. guldens tegen vijf gelijke guldens pro cento voor het eerst te voldoen op 25 juni 1831. Als onderpand voor deze lening stelt Cornelis Wilhelmus een stuk weiland in de Gemeente Boxmeer aan de Maze bij het

pontgat gelegen, ongeveer ses en vijftig roeden groot, palende met een eind aan dat van Heiligers en van beide zijden Francis van den Bogaardt, dat hem in eigendom toebehoort en vrij van hypotheek is.

1831 Voor notaris Gijsbert Joseph van Crimpen en op verzoek van Johanna Broens, weduwe van Geurt Kusters; Geertruij Kusters; beiden particulieren, Johannes en Peter Kusters beiden landbouwers en Marten Kusters dienstbode, allen te Beugen; Mechelina Molmans gehuwd met Cornelis van Haaff, logementhouder te Boxmeer, Hendrikus Arts bouwman te Beugen als voogd over Dorothea, Martinus, Dina, Henrica en Wilhelmina Verdijk, kinderen van wijlen Jan Verdijk en Maria Kusters, beiden overleden te Beugen en in bijzijn van Petrus Kusters voornoemd als toeziend voogd; verkopen publiekelijk een huis, schuur, moestuin en bouwland te Beugen. (30 mrt.)

1832 Op 2 mrt. wordt te Boxmeer geboren en gedoopt een zoon Hendrikus Theodorus van Haaff. Dit kind is echter een kort leven beschoren, want op 1 april daaropvolgend overlijdt het al weer.

Voor notaris Gijsbert Joseph van Crimpen passeert op 25 april het verzoek van Cornelis Wilhelmus van Haaff, particulier te Boxmeer, om in het openbaar een serie roerende goederen waaronder huisraad en vee te verkopen. De opbrengst bedraagt f 148,70.

Cornelis Wilhelmus van Haaff, particulier te Boxmeer doet op 24 juli een vergelijkbare openbare verkoop van te veld staand koren, voor f 137,--.

Verkoop van een huis met erf, tuin en rosmolen.

In 1833 verkoopt Cornelis van Haaff volgens de kadastrale legger een huis met erf, tuin en rosmolen. Het betreft de kadastrale percelen B 675 (tuin), 679 (tuin), 680 (erf), 681 (huis en erf) en 682 (rosmolen en erf). Op het kaartje zijn deze percelen aangegeven zodat het totale bezit van Cornelis en Maria Mechtildis Molmans is te zien. Een rosmolen is een inpandig door een paard aangedreven molen om meel te malen of bijvoorbeeld te karnen. Het resterende

onroerend goed (sectie B 676, 677 en 678, 683, 684, 685) werd twintig jaar later in 1853 verkocht door zijn weduwe. Vanaf dat moment resteerde alleen nog een groot perceel bouwland van 31 roeden en 90 ellen aan de westzijde van de Schippersstraat iets zuidelijker bij de Althof (sectie B 726).

1833 In aug. koopt Cornelis van Haaff voor f 17,50 bij een openbare verkoping *een kagchel* en in oktober van dat jaar is er overleg over de kinderen van Willem Hubert Molmans en Christina Smits. De familieraad wordt gevormd door Antoon Boekmeulen, aangetrouwd oom, zilversmid; Marianus van den Heuvel, ook aangetrouwd oom, bakker; Cornelis van Haaf, aangehuwd neef, particulier; Johannes Josephus Linssen, neef, winkelier; Willem van den Berg, neef schoenmaker, allen te Boxmeer. Er wordt gedelibereerd over het feit of de erfenis moet worden aangenomen. Men besluit deze te aanvaarden.

1834 Testament van Cornelis van Haaff en Maria Mechtilda Molmans d.d. 5 sept. 1834 die elkaar tot universeel erfgenaam benoemen. (alleen uit repertorium). Acte niet aangetroffen. Cornelis van Haaff wordt in december genoemd als belending van een perceel grond in het Neerveld.

1835 Een jaar later wordt op 23 nov. hun dochter Petronella Wilhelmina van Haaff geboren en gedoopt. Helaas overlijdt zij op 21 sept. Tien maanden na haar geboorte moet men dit kleine meisje alweer begraven.

1836 Op 1 sept. passeert een verkoopacte door Cornelis Wilhelmus van Haaff, broodbakker, wonende te Boxmeer. Hij verkoopt aan Joannes Janssen en Godefridus Franssen, beiden landbouwers mede aldaar woonachtig een perceel weiland gelegen nabij het Kleine Veer onder de gemeente Boxmeer, groot 29 roeden voor een somme van f 220,-.

Op dezelfde dag laat Cornelis Wilhelmus van Haaff, broodbakker te Boxmeer Johannes Jordens, landbouwer te Rijkevoort dagvaarden. Waarover dit gaat is niet bekend.

1837 Cornelis Wilhelmus van Haaff, zonder beroep, (hij is dan 45 jaar oud) wonende te Boxmeer verkoopt op 2 aug. aan Antoon Teunissen, bouwman te Boxmeer, een perceel bouwland (30 roeden en 90 ellen) aldaar aan de Hoogeweg sectie B nr. 322 voor f 140,- .

Verkoop onroerend goed.

Volgens de gegevens van het kadaster wordt er tussen 1833 en 1837 dus flink wat onroerend goed verkocht. Daarnaast bezit C.W. buiten dit kavel nog de kadastrale nummers B 244, (20 roeden en 80 ellen), B 250 (17 roeden en 70 ellen), B 296 (9 roeden en 10 ellen), B 299 (83 roeden en 30 ellen), B 326 (17 roeden en 90 ellen) en B 340 met 26 roeden en 10 ellen. Alle percelen zijn gelegen in het Sambeekseveld. In 1843 zien we in een totaaloverzicht waar veel onroerend goed wordt verkocht. We kunnen gerust stellen dat het Cornelis Wilhelmus voor de wind gaat en dat er via overerving veel onroerend goed in zijn bezit komt. Waarom alles op dit moment weer te gelde gemaakt moet worden is niet helemaal duidelijk. Betekent zo'n vermelding van *zonder beroep* dat er geen werk meer voor hem is, of juist het tegenovergestelde dat hij min of meer renteniert van de opbrengst. Voor dit laatste lijkt het meest te zeggen te zijn, want bij zijn overlijden wordt als beroep *particulier* opgegeven. Hij was dus redelijk verzekerd van een inkomen.

1839 Op 10 mei wordt geboren en gedoopt een zoon die de namen krijgt Henricus Johannes. Doopheffers: A. Molmans en M. Zweeren en op 3 nov. 1841 wordt de jongste dochter Wilhelmina Theodora Maria geboren en RK gedoopt.

1842 Op 15 mei overlijdt Cornelis Wilhelmus 's avonds om zeven uur te Boxmeer, *zijnde de overledene van beroep particulier* en op 16 nov. van hetzelfde jaar overlijdt te Arnhem ook zijn oudste zoon Wilhelmus Hendrikus op 16-jarige leeftijd.

Testament van Wilhelmina Catharina Sweeren.

In het testament van Wilhelmina Catharina wordt zij rentenierster te Boxmeer genoemd. Op 18 febr. 1843 benoemd ze tot erfgenamen voor 1/6 deel Johannes Sweeren, koperslager te Cuijk; voor 1/6 deel Gerardus Sweere bouwman te Boxmeer; voor 1/6 deel Theresia Sweere gehuwd met Gerardus Gerits, bouwman te Boxmeer; voor 1/6 deel de kinderen van Cornelis Wilhelmus van Haaff en Mechtildis Molmans te Boxmeer; voor 1/6 deel Jacoba van Haaff gehuwd met Martinus Cruijssen, bouwman te Boxmeer en het overige 1/6 deel aan de kinderen van wijlen Hermanus Sweere uit diens huwelijk met Hendrina Cremers, met name Maria, Johannes, Theodora en Petronella Sweere.

Deze Wilhelmina Catharina Sweeren is dus een volle tante van Cornelis Wilhelmus (zus van zijn moeder) en een aangetrouwde schoonzus van Jacoba Joanna van Haaff en Martinus Cruijssen.

Verkoop in 1843, een groot deel van hun bezittingen.

Op verzoek van Maria Mechtildis Molmans, weduwe van Cornelis Wilhelmus van Haaff, zonder beroep te Boxmeer, als moeder en voogd over haar kinderen Caspar Cornelis, Gertruida Petronella en Hendricus Johannes en Wilhelmina Theodora Maria van Haaff, met Martinus Cruijssen als toeziend voogd, worden op 2 maart 1843 in het openbaar de volgende onroerende goederen verkocht:

Koop 1, Bouwland te Boxmeer bij het Kleine Veer (sectie A 855), thans in pacht bij Gerard Verdijk;

Koop 2, Hooiland het Waartje te Boxmeer (sectie A 856);

Koop 3, Bouwland in het Leukerse Veld (sectie B 231), thans in pacht bij Johannes Jansen;

Koop 4, Bouwland in het Leukerse Veld (sectie B 244) thans in pacht bij Hendrik Zegers;

Koop 5, Bouwland in het Leukerse Veld, sectie B 250, thans in pacht bij Gerrit Verstijlen;

Koop 6, Bouwland in het Sambeekse Veld onder Boxmeer (sectie B 296), thans in pacht bij Antonie Teunissen

Koop 7, Bouwland in het Sambeekse Veld onder Boxmeer (sectie B 299) thans in pacht bij Antonie Teunissen;

Koop 8, Bouwland in het Leukers Veld te Boxmeer (sectie B 326) thans in pacht bij Peter Bouwmans;

Koop 9, Bouwland in het Sambeekse Veld onder Boxmeer (sectie B 334) thans in pacht bij Martinus Cruijssen;

Koop 10, Bouwland bij Mazenburg te Boxmeer (sectie B 466) thans in pacht bij Gerard Verdijk;

Koop 11, Bouwland achter het Huis te Boxmeer (sectie B 677)

Koop 12, Tuin te Boxmeer (sectie B 678) behorend voor 1/3 deel bij een huis aan de Steenstraat aldaar (sectie B 683);

Koop 13 Een huis en erf aan de Steenstraat te Boxmeer (sectie B 684);

Koop 14 Huis en erf met pakhuis en kelder aan de Steenstraat (sectie B 685) en nog 1/3 deel van een tuin (sectie B 678);

Koop 15, Bouwland op den Althof (sectie B 726);

Koop 16, Bouwland de Hogeweg te Sambeek (sectie C 120) thans in pacht bij Jacobus Bouwmans;

Koop 17, Bouwland in het Boxmeers Veld onder Sambeek (sectie C 1);

Koop 18, Hooiland in de Molenkamp te Sambeek (sectie C 226 en 232)

Onroerend goed.

We zien hier dat ongeveer een jaar na het overlijden van Cornelis Wilhelmus zijn vrouw en kinderen een aanzienlijk pakket onroerende zaken verkopen. Het hoekhuis en een deel van het erf aan de Steenstraat blijft echter nog in bezit en in 1848 zien we dat dit als onderpand dient voor een lening van f 1000,- bij mevr. Bedloo uit Grave.

Eens te meer is duidelijk dat de familie (steeds weer) over een aanzienlijk fortuin aan landerijen beschikt en dat dit kennelijk een goed moment is om een flink deel ervan te gelde te maken.

Het is niet duidelijk wat de aanleiding daarvoor is. Er worden geen grote schulden gemaakt zoals dat eertijds door grootvader Jacobus gebeurde. Misschien is het geld nodig omdat de herberg economisch gezien geen bron van inkomsten meer is. Wellicht dat daar de klad in zit? Of... houdt Maria Mechtildis het altijd maar bezig zijn in het logement, voor gezien en verkoopt zij een deel van haar bezit om te kunnen rentenieren. Regelmatig komen we het begrip *particulier* tegen, hetgeen m.i. betekent dat er gerentenierd wordt.

In 1853 wordt deze verkoop nog eens gevolgd door wederom een hele serie van 13 verschillende verkopen van landerijen en onroerend goed, die alles bij elkaar een vorstelijk kapitaal opleveren en in november 1857 vertrekt Maria Mechtildis met de buit uit Boxmeer om zich in Arnhem te vestigen. Deze verhuizing zou overigens ook nog wel eens de reden geweest kunnen zijn dat er in Boxmeer schoon schip wordt gemaakt door zoveel mogelijk eigendom te verkopen.

1845 In dit jaar wordt door de 16-jarige zoon (Caspar) Cornelis nog een aantal zaken gekocht op een openbare verkoping. Het betreft zaken zoals tafel- en beddegoed.

1848 Ten overstaan van notaris J.J. Verbunt te Boxmeer verklaart Maria Mechtildis Molmans, weduwe van Cornelis Wilhelmus van Haaff *buiten beroep en wonende te Boxmeer* schuldig te zijn aan Henriëtta Wilhelmina Bedloo wonende te Grave een som van duizend gulden.

Deze som doet een intrest van *vier en een half ten honderd in het jaar* voor het eerst te betalen op 1 mei 1849. De betalingen zullen moeten worden gedaan in *gouden of grove zilveren muntstukken, vrij aan handen en ten woonhuize van de eijsscheres of hare rechthebbende*.

Tot waarborg van genoemde lening worden de volgende onroerende goederen ten onderpand gegeven: Gemeente Boxmeer sectie B,

Nr. 677 Bouwland, groot een en twintig roeden zeventig ellen,

Nr. 678 Tuin, groot tien roeden

Nr. 683 Huis, groot een en vijftig ellen

Nr. 684 Huis en erf, groot vijf en zeventig ellen

Nr. 685 Huis en erf, groot zeventig ellen.

- Voorts komen de partijen overeen, dat voornoemde goederen voor gene langeren tijd dan drie achtereenvolgende jaren zullen mogen worden verhuurd en in geen geval enige vooruitbetalinge van huurpenningen zal mogen bedongen of genoten worden.

- Dat bij willige verkoping van dezelve goederen deze hypotheek niet aan zuivering zal onderworpen zijn

- De schuldenaresse zal verplicht zijn de verbonden gebouwen ten bedrage van de volle waarde voor brandschade verzekerd te houden en daarvan jaarlijks op vertoon van de kwitantie hiervan blijk te doen. De polis van deze verzekering wordt aan de schuldeiseres in bewaring gegeven.

- Dat in geval van brandschade aan deze gebouwen, de assurantiepenningen tot het beloop der hoofdsom, rente en kosten, in de plaats dezer onderzetting zullen treden.

_ Bij het in gebreke blijven van het voldoen der hoofdsom of van de verschuldigde renten, is de schuldeiseres gemachtigd de verbonden goederen in het openbaar te verkopen, teneinde uit de opbrengst zowel de hoofdsom als de renten en kosten te verhalen.

1852 Op 30 apr. treedt zijn dochter Gertrudis Petronella in het huwelijk met Gerardus Martinus Werson; zoon van wijlen Gerardus Martinus Werson en van Joanna van der Porte. Hij werd te Utrecht geboren en woont ten tijde van het huwelijk in Arnhem.

1853 Op heden den zestienden december achttien honderd drie en vijftig ben ik Johannes Josephus Verbunt, notaris in het Arrondissement 's Hertogenbosch, residerende te Boxmeer, in bijwezen van de na te noemen getuigen ten huize van de weduwe Martinus Cruijssen te Boxmeer, ten verzoeke en in tegenwoordigheid van: Gerardus Sweere, landbouwer wonende te Boxmeer, als mondeling gevolmagtigde van Wilhelmina Sweere, buiten beroep mede wonende te Boxmeer en Maria Mechtilda Molmans, weduwe van Cornelis Wilhelmus van Haaff, buiten beroep wonende ook te Boxmeer uit eigen hoofde en in betrekking van wettelijke voogdes harer

twee nog minderjarige kinderen bij wijlen haren gezegden man in echt verwekt genaamd Hendrikus Johannes en Wilhelmina Theodora Maria van Haaff, mitsgaders als mondeling gevolmachtigde van a: Caspar Cornelis van Haaff, stucadoor wonende te Arnhem en b: Gerardus Martinus Werson, stucadoor mede wonende te Arnhem, echtgenoot van Geertruida Petronella van Haaff, met welke hij in algehele gemeenschap van goederen is gehuwd en voor zoveel nodig, krachtens magtiging verleend door de Arrondissementsrechtbank te 's Hertogenbosch bij vonnis van den 27e januari 1843, waarvan eene expeditie aldaar is geregistreerd den 3e februari daaraan volgende, ten overstaan van Peter Wilhelmus Cruisen, landbouwer wonende te Boxmeer, in betrekking van toezieende voogd over de voorgenoemde minderjarigen, als zodanig benoemd en beëdigd voor het Kantongerecht te Boxmeer blijkens proces verbaal van den 3e juni 1852, behoorlijk geregistreerd, overgegaan tot de openbare veiling en provisionele toewijzing van de hierna beschreven onroerende goederen, waarvan de eerste en de tweede kopen aan Wilhelmina Sweeren en de overige kopen aan de weduwe van Haaff met de minderjarigen en hare lastgevers hiervoor genoemd toebehoren, doch weswegens de rekwiranten verklaren geen titels of eigendomsbewijzen te bezitten of te kennen en zulks op de navolgende lasten en voorwaarden.

Artikel 1. De finale toewijzing zal, zo dezelve doorgaat te dezer plaatse geschieden op vrijdag den 30e der lopende maand, des avonds om zes ure, ten ware ziekte of andere beletselen ter beoordeling van de verkopers zulks mogten verhinderen, in welk geval de finale toewijzing ten langste eene maand zal kunnen worden uitgesteld.

Artikel 2. De verkoping geschied door opbod en het stellen van hogen, zullende de hoogste bieders gehouden zijn dadelijk te stellen een of meer hogen, waarna zulks door een ieder zal kunnen geschieden, doende elke hoog vijf gulden, waarvan vier vijfde der koopprijs zullen vermeerderen en een vijfde zal worden genoten door de onthoogden aan welke hetzelfde door de definitieve kopers zonder eenige korting aan de koop of en kostpenningen bij de finale toewijzing zal moeten worden uitgekeerd.

Artikel 3. De kopers zullen de goederen aanvaarden zoo en in dier voege als dezelve bij de aanvaarding zullen worden bevonden en met alzulke voor en nadelige zicht en onzichtbare erfdiensbaarheden als daartoe behoren zonder wegens mindere maat dan de opgegeven of onzichtbare gebreken aan dezelve enige schadevergoeding te kunnen vorderen, ook zijn de goederen van het oogenblik der finale toewijzing af voor rekening en ten gevare van de kopers.

Artikel 4. De grondbelasting op de goederen geheven wordende, zal door de koper moeten worden gedragen, te rekenen van den 1e januari 1854.

Artikel 5. De regten van registratie en andere op deze verkoping te rijzen, benevens het honorarium aan mij notaris, wegens dezelve competerende, zullen door de kopers binnen acht dagen na de finale toewijzing, boven en behalve de kooppenningen moeten worden voldaan.

Artikel 6. De kooppenningen zullen moeten worden voldaan voor of op den 15e mei 1854. Tot waarborg van die voldoening wordt ten behoeve van de verkopers, het regt van hypotheek op het verkochte bedongen, waarvan ten koste der kopers inschrijving zal kunnen worden genomen en zulks met aantekening van het beding omschreven bij artikel 1223 van het Burgerlijk Wetboek, welk beding bij deze tevens ten behoeve van de verkopers wordt gemaakt.

Artikel 7. De betalingen der koop- en onkostpenningen, zullen moeten geschieden ten mijnen kantore in zilveren Nederlansche muntstukken.

Artikel 8. De kopers zullen desgevorderd zowel bij de provisionele toewijzing als bij de verhogingen en de finale toewijzing moeten stellen een of meer bekende en gegoede borgen, welke borgen zullen worden verstaan zich hoofdelijk met de kopers te hebben verbonden tot de prompte nakoming dezer voorwaarden.

In geval van nalatigheid in het stellen van borgen zullen de goederen bij den gebrekigen gekocht, dadelijk opnieuw geveild en onmiddelijk aan anderen finaal toegewezen kunnen worden, zullende het alsdan meer geldende wezen ten voordele van de verkopers, terwijl het minder geldende op de gebrekige kopers zal kunnen worden verhaald.

Artikel 9. De verkopers behouden het recht om a: de na te melden kopen te veilen, zowel ieder afzonderlijk als bij zamenvoeging van zodanige derzelve als zij zullen geraden vinden in een of meer massa's en b: om de goederen welke niet naar hun genoegen mogten gelden te kunnen ophouden, mits zich deswegen verklarende binnen twee uren nadat het laatste perceel ter

verhoging zal zijn aangeboden, zullende van het niet toegewezen geen hooggeld betaald of kunnen gevorderd worden.

Artikel 10. De kopers zullen moeten gestand doen de huren welke hierna zullen worden vermeld, zullende zij eerstmaal voor hunne rekening kunnen invorderen de huurprijzen te kersmis 1854 te verschijnen voor zoverre die hierna niet ten behoeve van de verkopers zullen worden voorbehouden.

Omschrijving der goederen en speciale voorwaarden:

Eerste koop. Een perceel bouwland, groot vijf en tachtig roeden, tien ellen, gelegen te Sambeek in het Boxmeerse Veld, kadastraal bekend onder (sectie B 146), mondeling verhuurd tot oogst stoppelbloot 1854.

Tweede koop. Een perceel hooiland gelegen te Boxmeer, kadastraal bekend Klein Veer, (sectie A 884), ter grootte van zes en zestig roeden, tien ellen. Belast met het regt van weg ten behoeven van den derden koop. Door den koper in eigen gebruik en genot te aanvaarden bij de finale toewijzing.

Derde Koop. Een perceel hooiland gelegen te Boxmeer, kadastraal bekend Klein Veer (sectie A 884), ter grootte van 62 roeden, veertig ellen. Gereserveerd de bomen zich hierop bevindende om te worden geruimd voor den eersten april aanstaande. Hebbende dit perceel regt van weg over den tweede koop. Door den koper in eigen gebruik en genot te aanvaarden bij de finale toewijzing.

Vierde koop. Een perceel bouwland groot vijf en dertig roeden, tien ellen, gelegen te Boxmeer, kadastraal bekend Klein Veer (sectie A 855). Mondeling verhuurd tot oogst stoppelbloot 1855.

Vijfde koop. Een perceeltje bouwland groot vier roeden, zes ellen, gelegen te Boxmeer den Valendries, kadastraal bekend onder (sectie B 231). Mondeling verhuurd tot oogst stoppelbloot 1854.

Zesde koop. Een perceel bouwland, groot ongeveer negen roeden, zestig ellen, gelegen te Boxmeer ter plaatse den Valendries, uitmakende het zuidelijk gedeelte van het perceel kadastraal bekend onder (sectie B 244), waarvan het overig gedeelte aan Hendrik Zwart toebehoort. Mondeling verhuurd tot oogst stoppelbloot 1855.

Zevende koop. Een perceel bouwland groot negen roeden, dertig ellen, gelegen Boxmeer ter plaatse den Valendries, kadastraal bekend onder (sectie B 250). Mondeling verhuurd tot oogst stoppelbloot 1855.

Achtste koop. Een perceel bouwland groot zeventien roeden, zeventig ellen gelegen te Boxmeer in het Sambeekseveld, kadastraal bekend onder (sectie B 296). Mondeling verhuurd tot de oogst stoppelbloot 1854, blijvende de huur hiervan ten behoeve van de verkopers voorbehouden.

Negende koop. Een perceel bouwland groot een en dertig roeden en negentig ellen, gelegen te Boxmeer ter plaatse den Althof, kadastraal bekend onder (sectie B 726). Gereserveerd een opgaande essenboom en vier willigen knotbomen om te worden geruimd voor den eersten april aanstaande. Mondeling verhuurd te weten: de oostelijke helft tot oogst stoppelbloot 1854, blijvende de huur daarvan ten behoeve van de verkopers voorbehouden en de wederhelft tot oogst stoppelbloot 1855.

Tiende koop. a: Een huis groot zeventig ellen, gelegen te Boxmeer aan de Steenstraat, kadastraal bekend onder (sectie B 685), zodanig als hetzelfde

thans door de weduwe van Haaff voornoemd wordt bewoond, waaronder niet is begrepen, maar tot den elfden koop behoort, de oostelijke helft van den bovenzolder of vliering thans mede bij den weduwe van Haaff in gebruik.

b: Een gedeelte aan den westkant van de achter aan de huizen van de tiende en de elfde koopen gelegen plaats of erf en de zuidwestelijke thans beneden tot mangelkamer dienende hoek van het achter die plaats of erf gelegen gebouw met zolder daarboven, welke mangelkamer en gedeeltelijke plaats of erf tezamen groot ongeveer eene roede dertig ellen, deelmakende van het perceel kadastraal bekend onder (sectie B 682) verkeerdelijk ten name van Rudoph Smits, scheidende te weten de plaats of erf vanaf het zuidelijk eind van den tussen den huizen van de tiende en elfde kopen staande gemeenen muur regtelijns op den noordoostelijken hoek der voorschrevene mangelkamer, terwijl deze mangelkamer en den zolder daarboven van de elfde en twaalfde kopen zullen scheiden op het midden en in de richting van de muren welke gemeen zullen zijn.

c: Een zandhok en secreet, tezamen groot ongeveer vijf ellen staande aan de voorschreven plaats of erf tegen het huis van den twaalfden koop en deel makende van het perceel kadastraal bekend (sectie B 683) en

d: Ongeveer vier roeden, tachtig ellen tuin, gelegen te Boxmeer uitmakende het zuidelijk gedeelte van het perceel kadastraal bekend onder sectie B nummer 678, belendende noord den tuin van den elfden koop scheidende aldaar regtelijns op het midden der bessenstruiken en zuid den dertienden koop.

Het voorschreven gedeelte plaats of erf, blijft belast met het regt van weg naar en van de straat ten behoeve zoo van de hierna onder a, b en c vermelde gedeelten van den elfden koop, als van het daaraan gelegen pand van de weduwe en kinderen Smits.

Door den koper in eigen gebruik en genot te aanvaarden den tuin op primo maart en de gebouwen met plaats of erf tot Paaschen of gewonen verhuistijd eerstkomende.

Elfde koop. a: Een huis groot vijf en zeventig ellen, gelegen te Boxmeer aan de Steenstraat, op den kadastrale legger dier gemeente bekend onder sectie B nummer 684, zodanig als hetzelfde thans door Hendrik Wilderberg wordt bewoond, met den hiertoe behorende oostelijke helft van den bovenzolder of vliering thans bij de weduwe van Haaff in gebruik.

b: Het achter en aan het voorschreven huis gelegen gedeelte groot ongeveer vijf en veertig ellen van de plaats of erf deelmakende van het perceel op den voorschreven kadastrale legger bekend onder sectie B nummer 682, scheidende van het overig gedeelte dier plaats of erf vanaf het zuidelijk eind van den tusschen de huizen van de tiende en elfde koopen staande gemeenen muur regtelijns op den noordoostelijke hoek der mangelkamer tot den tiende koop behorende.

c: De zuidoostelijke hoek groot ongeveer vijftien ellen van de schuur deelmakende van het voorschreven perceel sectie B nr. 682 en zulks met den zolder daarboven, belendende noord de mangelkamer met zolder daarboven begrepen onder den tienden koop, scheidende aldaar op het midden en in de richting van de muur welke gemeen zal zijn en west den twaalfden koop, waartusschen de scheiding zal zijn op het midden en in de richting van de muur welke mede gemeen zal zijn.

d: Ongeveer twee roeden, tien ellen tuin, gelegen te Boxmeer uitmakende het middelste gedeelte van het perceel op den voorschreven kadastrale legger bekend onder sectie B nummer 678, belendende zuid den tiende en noord den twaalfde koop, scheidende tusschen die koopen regtelijns op het midden der bessenstruiken.

Het hiervoor onder b vermelde plaats of erf blijft belast met het regt van weg ten behoeven van het daaraan gelegen pand van de weduwe en kinderen Smits hebbende de onder a, b en c vermelde gedeelten van dezen koop daarentegen regt van weg over het gedeelte, plaats of erf onder den tienden koop begrepen, naar en van de straat.

Door den koper in eigen gebruik en genot te aanvaarden den tuin op primo maart en de gebouwen met plaats of erf te Paschen of gewonen verhuistijd eerstkomende.

Twaalfde koop. a: Een huis groot ongeveer zes en veertig ellen gelegen te Boxmeer nabij de Steenstraat, deelmakende van het perceel kadastraal bekend onder sectie B nummer 683.

b: Een daaraan staande vertrek tot bakkerij ingerigt met zolder daarenboven en het aan de zuidzijde tegen die bakkerij komende gedeelte der schuur tezamen groot ongeveer zes en

dertig ellen en uitmakende het westelijk gedeelte van de schuur begrepen onder het perceel kadastraal bekend onder sectie B nummer 682 belendende oost de tiende en elfde kopen met de overige gedeelten dier schuur scheidende aldaar regtelijns op het midden en in de rigting van den muur welke gemeen zal zijn.

c: Ongeveer drie roeden, tien ellen tuin gelegen als vooruitmakende het noordelijk gedeelte van het perceel kadastraal bekend onder sectie B nummer 678, belendende zuid den elfden koop, scheidende aldaar regtelijns op het midden der bessenstruiken.

Onder dezen koop is niet begrepen de bakoven, zich in de voorschreven bakkerij bevindende en welke zal worden uitgebrouwen voor den aanstaanden verhuistijd.

Door den koper in eigen gebruik en genot te aanvaarden den tuin op primo maart en de gebouwen te Paaschen of gewonen verhuistijd aanstaande.

Dertiende koop. Ongeveer zes roeden, vijftig ellen tuin gelegen te Boxmeer tegenover den Althof uitmakende het westelijk gedeelte van het perceel kadastraal bekend onder sectie B nummer 677, verkeerdelijk voor het geheel ten name van Rudolf Smits, belendende oost de weduwe en kinderen Smits met het overig gedeelte en noord den tiende koop.

Door den koper in eigen gebruik en genot te aanvaarden den eersten maart aanstaande.

Ten deze wordt bepaald, dat zowel den dertienden koop als de tuinen begrepen onder de tiende en elfde kopen, te rekenen van den tijd voor de aanvaarding vastgesteld, alleen aan de west- of straatzijde uitweg zullen hebben, zoodat alsdan zal vervallen het pad thans aan de oostzijde over de tiende, elfde en twaalfde kopen gelegen.

Zijnde nadat het voorstaande den vergaderde personen was voorgelezen, achtereenvolgens ingezet:

- De eerste koop op 800 gulden door Christiaan Hermans, herbergier te Boxmeer die heeft gesteld twintig hogen.
- De tweede koop op 1600 gulden door Henricus Justinus Dominicus van der Voort, kandidaat notaris te Boxmeer die heeft gesteld 40 hogen.
- De derde koop op 1400 gulden door Henricus Justinus Dominicus van der Voort voornoemd die heeft gesteld 20 hogen.
- De vierde koop op 245 gulden door Christiaan Hermans herbergier te Boxmeer voornoemd die heeft gesteld vijf hogen.
- De vijfde koop op 30 gulden door Jacobus Jansen, stoelmaaker te Boxmeer die heeft gesteld vier hogen.
- De zesde koop op 55 gulden door Hendrikus Arts, landbouwer te Boxmeer die heeft gesteld twee hogen.
- De zevende koop op 50 gulden door Henricus Justinus Dominicus van der Voort voornoemd die heeft gesteld twee hogen.
- De achtste koop op 150 gulden door Goswijnis Horleman, koopman te Boxmeer die heeft gesteld twee hogen.
- De negende koop op 555 gulden door Allegonda Broeks, weduwe van Petrus van den Heuvel, winkelierster te Boxmeer die heeft gesteld tien hogen.
- De tiende koop op 415 gulden door Jan Clabbers, ijzersmid te Boxmeer die heeft gesteld tien hogen.
- De elfde koop op 500 gulden door Arnoldus Linders voerman te Boxmeer die heeft gesteld twintig hogen.
- De twaalfde koop op 600 gulden door Gerardus van Els bakkersknecht te Boxmeer, die heeft gesteld twintig hogen.

De massa van de tiende, elfde en twaalfde kopen op 1700 gulden door Willem Clabbers, meester ijzersmid te Boxmeer die heeft gesteld tien hogen.

- De dertiende koop op 140 gulden door Anton Victor Buning, koopman te Boxmeer die heeft gesteld twee hogen.

En zijn achtereenvolgens gesteld.

Door den Heer Hyacinthus Constantinus Fredericus Kerstens, Griffier van het Kantongerecht te Boxmeer op den eersten koop tien hogen, op de tweeden koop vijf en dertig hogen, op den derden koop dertig hogen, op den vierden koop vijf hogen, op den zesden koop twee hogen en op den negende koop acht hogen.

Door Christiaan Hermans voornoemd op den eersten koop tien hogen.

Door de weduwe van den Heuvel voornoemd op den achtsten koop twee hogen.

Door den Heer van der Voort voornoemd op den tienden koop tien hogen en op den voorschreven massa vijf hogen.

De verschijnende personen zijn aan mij notaris bekend.

Waarvan akte. Aldus gedaan en verleden op dag, maand, jaar en plaatse voormeld in tegenwoordigheid van den Heer Gerardus van den Bosch, candidaat notaris en Wilhelmus Josephus Frix, boekbinder beiden te Boxmeer als getuigen. En is deze minuut onmiddellijk na gedane voorlezing door de comparanten, de getuigen en mij notaris ondertekend.

Op heden den zeventienden december 1853 compareerde voor mij Johannes Josephus Verbunt, notaris in het Arrondissement 's Hertogenbosch, residerende te Boxmeer in tegenwoordigheid van de na te noemen getuigen:

a: De Heer Hendrikus Justinus Dominicus van der Voort, candidaat notaris te Boxmeer;

b: Gerardus Martinus Werson meester-stucadoor te Arnhem en

c: Christiaan Hermans herbergier te Boxmeer, zijnde de comparanten aan mij notaris bekend; Dewelke als bekend met het voorinstande proces-verbaal van provisionele toewijzing van den zestienden dezer maand verklaarden te stellen, te weten:

De eerstgenoemde comparant op den tweeden koop tien en op den derden koop twintig hogen, De tweede genoemde comparant (Martinus Werson!!) op den vierden koop vijf hogen, op den tiende, elfde en twaalfde koopen ieder tien hogen en op den dertiende koop vijf hogen.

We zien hier dat Gerardus Martinus Werson, gehuwd met Gertrudis Petronella van Haaff, getuige is bij deze verkoop. Hij *hoogt* de kopen 4, 10, 11, 12 en 13, in totaal fl. 1900 gulden plus de gestelde hogen. Het ziet er naar uit dat hij dit vooral doet om de prijs wat op te vijzelen. De 4^e koop doet hij overigens in opdracht van de Boxmeerse burgemeester Hengst.

En eindelijk de derde genoemde comparant op de tweede en derde kopen ieder vijf hogen.

Waarvan akte. Gedaan en verleden te Boxmeer ten kantore van mij notaris in tegenwoordigheid van de Heeren Gerardus van den Bosch; candidaat notaris en Jacobus Ignatius Alphonsus Kock, particulier beiden te Boxmeer woonachtig, als getuigen. En is deze minuut onmiddellijk na gedane voorlezing door de comparanten, de getuigen en mij notaris ondertekend.

En op heden den dertigsten december 1853 heb ik Johannes Josephus Verbunt, notaris in het Arrondissement 's Hertogenbosch, residerende te Boxmeer, mij begeven ten huize van de weduwe Martinus Cruijzen te Boxmeer (op Het Zand), alwaar ik in bijwezen van de na te noemen getuigen ten verzoeken en in tegenwoordigheid van:

a. Gerardus Sweeren, landbouwer wonende te Boxmeer als gevolmachtigde van Wilhelmina Sweere, buiten beroep aldaar, bij onderhandsche akte van den negen en twintigsten dezer maand, die na door den gevolmachtigde in tegenwoordigheid van mij notaris en de na te noemen getuigen voor echt erkend en ten blijke daarvan door hem met mij notaris en de getuigen getekend te zijn, aan deze minuut is vastgehecht,

b. Maria Mechtilda Molmans weduwe van Cornelis Wilhelmus van Haaff buiten beroep, wonende ook te Boxmeer, uit eigen hoofde en in betrekking van wettelijke voogdes harer twee nog minderjarige kinderen bij wijlen gezegden haren man in echt verwekt genaamd Hendricus Johannes en Wilhelmina Theodora Maria van Haaff,

c. Caspar Cornelis van Haaff, stucadoor wonende te Arnhem en

d. Gerardus Martinus Werson, stucadoor mede wonende te Arnhem echtgenoot van Geertruida Petronella van Haaff, met welke hij in algehele gemeenschap van goederen is gehuwd, ten overstaan van Peter Wilhelmus Cruijzen, landbouwer wonende te Boxmeer, in betrekking van toeziend voogd over de voorgenoemde minderjarigen, ben overgegaan tot de voorlezing van het vorenstaande proces-verbaal van provisionele toewijzing van den zestienden dezer maand, met de lasten en voorwaarden van verkoop, benevens de omschrijving der goederen daarin vervat, mitsgaders van de mede hiervorenstaande akte van verhoging van den

volgende dag en vervolgens de vergaderde personen heb uitgenodigd tot het stellen van hogen op de gedachte goederen. En zijn dadelijk gesteld.

Op de achtste koop door Goswijnus Horleman, koopman te Boxmeer twee hogen en door Allegonda Broeks weduwe van Petrus van den Heuvel, winkelierster te Boxmeer vier hogens.

Op den dertiende koop door Jan Hutten, metselaar te Boxmeer drie hogen en door Engelbertus Trix, katoenverwer aldaar vier hogen.

Verder niemand opgekomen zijnde om te hogen, zo verklaarden de rekwiranten respectievelijk de vijfde, tiende, elfde en twaalfde koopen op te houden daarentegen finaal toe te wijzen, te weten:

Aan Christiaan Hermans, herbergier te Boxmeer hierbij tegenwoordig en accepterende de eerste koop voor den koopprijs van 960 gulden, de tweede koop voor den koopprijs van 1960 gulden en de derde koop voor den koopprijs van 1700 gulden.

Aan Gerardus Martinus Werson voornoemd, den vierden koop voor de koopprijs van 305 gulden, hebbende gemelde Werson dadelijk verklaard dezen aankoop te hebben gedaan voor rekening en ten behoeve van de Weledelgестrenge Heer Meester Johannes Baptist Hengst, lid van de Tweede Kamer der Staten Generaal, Burgemeester van en wonende te Boxmeer, voor wiens goedkeuring en acceptatie dezès hij verklaarde in te staan en zich sterk te maken.

Aan de Heer Hyacinthus Constantinus Fredericus Kerstens, lid der Provinciale Staten, Griffier van het Kantongerecht, wonende te Boxmeer, hierbij tegenwoordig en accepterende de zesde koop voor den koopprijs van 71 gulden en de negende koop voor de koopprijs van 627 gulden.

Aan den Heer Hendrikus Justinus Dominicus van der Voort, candidaat notaris te Boxmeer, de zevende koop voor de koopprijs van 58 gulden, hebbende gemelden Heer van der Voort hierbij tegenwoordig, dadelijk verklaard, deze aankoop te hebben gedaan voor rekening en ten behoeve van vrouw Louiza Josepha Maria van Dooren, echtgenoot van mij notaris voor welkers goedkeuring en acceptatie dezès hij verklaarde in te staan en zich sterk te maken.

Aan Allegonda Broeks, weduwe van Petrus van den Heuvel, winkelierster te Boxmeer hierbij tegenwoordig en accepterende de achtste koop voor de koopprijs van 190 gulden.

Aan Engelbertus Trix voornoemd, de dertiende koop voor den koopprijs van 196 gulden, hebbende gemelde Trix hierbij tegenwoordig, dadelijk verklaard, dezen aankoop te hebben gedaan voor rekening en ten behoeve van den Heer Franciscus Jacobus Hoetin, fabrykant te Boxmeer voor wiens goedkeuring en acceptatie dezès hij verklaarde in te staan en zich sterk te maken. De verschijnende personen zijn aan mij notaris bekend. Waarvan akte.

Aldus gedaan en verleden op den dag, maand, jaar en ter plaats voormeld in tegenwoordigheid van den Heer Gerardus van den Bosch, candidaat notaris en Jan van Oeffel, metselaar beiden te Boxmeer als getuigen. En is deze minuut onmiddellijk na gedane voorlezing door de comparanten, de getuigen en mij notaris ondertekend."

Vertrek uit Boxmeer.

Maria Mechtildis verlaat 20 nov. 1857 als weduwe met twee kinderen de Keistraat 8 Boxmeer en verhuist naar Arnhem. Deze Keistraat is dezelfde als de latere Steenstraat, dus ze bleef in het pand hoek Steenstraat – Schippersstraat (latere Carmelietenstraat) wonen tot aan haar vertrek. Ze sluit een lange periode van 4 generaties (1727-1857) in Boxmeer-Vierlingsbeek af. De familie schrijft hier nadrukkelijk een stuk geschiedenis en er is veel wel maar ook wee.

Volgens mij kunnen we wel stellen dat Maria Mechtildis financieel in goeden doen is als ze naar Arnhem vertrekt. Haar dochter Gertudis die met Werson is getrouwd, woont al een jaar of vijf in Arnhem evenals haar zoon Caspar die al 6 jaar eerder (in dec. 1851) in Arnhem wordt ingeschreven. Hun aanwezigheid in de Gelderse hoofdstad is vrijwel zeker de reden voor deze verhuizing, ofschoon haar dochter Gertrudis net voordat haar moeder zich in Arnhem vestigt, naar Rotterdam vertrekt.

Drie jaar later overlijdt Maria Mechtildis Molmans op 18 jan. 1861 op 63-jarige leeftijd te Arnhem. Haar twee kinderen Wilhelmina Theodora Maria (19 jaar oud) en Hendricus Johannes (21 jaar oud) die met haar meegekomen zijn, achterlatend. Hiermee eindigt deze generatie en wordt het stokje doorgegeven aan Caspar Cornelis Wilhelmus ([volgt XVIla](#)) en Henricus Joannes ([volgt XVIlb](#)) die we in het volgende hoofdstuk gaan tegenkomen.